

BLADET FRA MUNNEN: Bråstopp?

Under denne overskriften inviterer redaksjonskomiteen mennesker med meninger og tilknytning til vannfagene til å presentere aktuelle hjertesaker. Denne gangen har vi invitert Kjetil Furuberg, sekretær for VA-yngrer i Norsk Vann, til å si sin mening. Kjetil Furuberg har ordet:

For en tid tilbake var familien og jeg på besøk hos svigermor – og vannet tok slutt på en lørdag. Siden de har egen borebrønn og problemet ikke lot seg løse uten videre, fikk jeg en sterk påminnelse av hvor hjelpeløs man er uten vann. Samtidig minner det om hvilket stort ansvar vann- og avløpsbransjen har overfor samfunnet. Vannet skal kunne tappes i springen hver time og hver dag, hvis ikke går det meste i stå. Investeringer som gjøres i dag skal planlegges i et femti til hundre års perspektiv. Parallelt skal gamle og nye utfordringer løses. Verden vil for eksempel begynne å gå tom for fosfor innen en 30 års tid med unntak av forekomster hovedsakelig i Kina og Vest-Sahara. Avløpsvann vil bli en viktig kilde til fosfor, men renseprosessene må endres for at dette skal kunne gjøres tilgjengelig. Klimaendringer og manglende rehabilitering av ledningsnett er to andre problemområder som vi sliter med på hjemmebane. Internasjonalt er utfordringene enorme.

Forutsetningen for å lykkes med disse utfordringene ligger i kunnskap, og viljen og evnen til å skaffe seg kunnskapen. Og tørre å benytte den. I dette ligger det at man må kunne tiltrekke seg de beste hodene og ville arbeide aktivt for rekruttering. Her ligger den største utfordringen til vann- og avløpsbransjen.

I dag greier ikke kommunene å fylle de ledige stillingene innen vann og avløp. Færre personer må gjøre stadig mer og de blir samtidig eldre. Mange er på vei ut. Hullene vil bli større og større, ikke bare i ledningsnett. Hva skal til for å snu denne utviklingen?

For det første må vi ligge foran, ikke bak i feltet. Hvem vil du jobbe for: ”ja, vi prøver å henge med så godt vi kan, men det er ikke lett på grunn av lite folk og trange budsjetter” eller ”vi ønsker å benytte oss av den nyeste teknologien for å kunne ligge i forkant av problemene og utvikle våre anlegg videre?” Dyrt, sier du? Prøv i stedet å oversvømme 300 kjellere eller en vannbåren epidemi.

For det andre – vi må være synlige. Jeg visste ikke at vann og avløp skulle bli min arena før noen år etter jeg var ferdig med videregående. Og det var en tilfældighet. Vi trenger færre tilfældigheter og mer bevisste valg. Dette krever en tilstedeværelse på mange arenaer i samfunnet. Bransjen har ikke råd til å være fraværende, og vann og miljø er en god salgsvare! Vi må bare være villige til å fronte vann og avløp i det offentlige rom, ligge først i feltet.

For det tredje – kommunene må være åpne for nye organisatoriske løsninger. Det er nødvendig med en viss størrelse på fagmiljøet for å gjøre det interessant og attraktivt å arbeide med faget. Småkommuner (og stadig flere mellomstore) klarer ikke å nå opp i konkurransen. Med dagens tekniske løsninger er det mer et spørsmål om vilje og mentalitet (selv om avstandene er svært store i distriktene).

Punktene over krever en bevissthet blant eierne. Det må internt i kommunene, på politisk nivå, skapes en forstå-

else for viktigheten av en offensiv vann- og avløpstjeneste. Dette er grunnleggende for å lykkes. Hvem kan skape denne forståelsen? Ingen andre enn de som arbeider innen vann og avløp. Tar du utfordringen? Hvis ikke – finn en som gjør det.

Utvikling er nødvendig for å ligge foran og for å gjøre bransjen attraktiv. Dette krever igjen ledere som er villige til å fronte ”hårete” mål og ha visjoner, i samspill med forskningsinstitusjoner og andre aktører. Særlig vil samspillet med høyskoler og universiteter være viktig for å skape arenaer og muligheter for studentene til å bevege seg inn i bransjen gjennom alt fra sommerjobber til masteroppgaver.

Bråstopp i vannforsyningen ønsker ingen, i hvert fall ikke hos svigermor. Jeg håper at manglende rekruttering ikke fører til bråstopp. For å unngå dette må bransjen sette seg høye mål og derigjennom skape attraktive arbeidsplasser.

Lykke til!